

คอลัมน์ แนะนำ ทำกิน ทั่วถิ่นไทย

ไม้ตัดดอก คาลล่า ลิลลี่

พนม เกิดแสง

นักวิชาการศึกษา 8 ชำนาญการ

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปลายฝนต้นหนาว ราวปลายเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา ผมและทีมงานถ่ายทำ วิดีทัศน์ ของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้มีโอกาสขึ้นไปยัง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดูงานวิจัยพืชเมืองหนาวของสถานีวิจัยดอยปุย ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ โดยที่หัวหน้าสถานี คือ คุณวิสิษฐ กิจสมพร และคุณบัวบาง ะอุบล นักวิชาการเกษตร ได้กรุณาให้ข้อมูลและนำชม

สถานีวิจัยดอยปุย สังกัด สถาบันค้นคว้าและพัฒนาระบบนิเวศเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งอยู่ใน เขตอุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ มีแปลง วิจัยทดลองพืชผักเมืองหนาว 3 แปลงคือ สวนสองแสน สวนบุญรอด และสวนบวักห้า ภาระหน้าที่ หลักในการดำเนินการวิจัยทดลองและขยายพันธุ์พืชเขตหนาว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การ อนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร ศึกษาและพัฒนาเพื่ออนุรักษ์พันธุกรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือ เกษตรกรยากจนในท้องถิ่น สนับสนุนงานโครงการตามแนวพระราชดำริและมูลนิธิโครงการหลวง ตลอดจนเป็นแหล่งความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการทางธรรมชาติ อันจะนำไปสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึง ให้การบริการวิชาการในรูปแบบต่างๆ สถานีวิจัยดอยปุยมีผลผลิตที่ หลากหลายออกสู่ท้องตลาดอย่างสม่ำเสมอ เช่น พลับ สายพันธุ์ต่างๆ มากมาย สตอเบอร์รี่ ผลแดง สด หอมหวาน และไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว ซึ่งผลผลิตที่สำคัญอีกหนึ่งชนิดที่สร้างชื่อให้และ กำลังเป็นที่ต้องการนั่นคือ ไม้ตัดดอก คาลล่า ลิลลี่

ดอกคาลล่า ลิลลี่

ผู้เขียนและคุณบัวบาง ยะอุป นักวิชาการเกษตร สถานีวิจัยดอยปุย (สวมหมวก)

คุณบัวบาง กล่าวถึงการนำดอกไม้พันธุ์คาลล่า ลิลลี่ (*Calla Lily*) เข้ามาทดลองปลูกใน สถานีวิจัยดอยปุยว่า ดอกคาลล่า ลิลลี่ เป็นพันธุ์ไม้นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีการนำเข้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยนำมาทดลองปลูกที่สถานีวิจัยดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ พืชชนิดนี้เป็น ดอกไม้ประเภทหัว มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Zantedeschia spp.* อยู่ในวงศ์ (Family) *Araceae* วงศ์ย่อย (sub family) *Philodendroideae* เช่นเดียวกับ *Diffenbachia* *Aglaoema* และ *Philodendron* มีถิ่นกำเนิดในแอฟริกาใต้ มีหลากหลายสายพันธุ์ใช้ได้ทั้งเป็นไม้ตัดดอกไม้ประดับ และไม้กระถาง มีดอกสีขาวใบเขียวเข้มเป็นมันออกดอกตลอดปี ดอกดกในช่วงฤดูร้อน ปริมาณดอกจะลดลงในช่วงฤดูฝน มีทั้งต้นสูงและต้นแคระสามารถใช้ปลูกเป็นต้นไม้ตัดดอกและปลูกเพื่อตกแต่งสถานที่ ชอบแสงอาทิตย์ เจริญเติบโตได้ดีภายใต้การพรางแสง 50-70 เปอร์เซ็นต์ จะให้ดอกที่มีคุณภาพปริมาณการให้ดอกประมาณ 15-17 ดอก ต่อกอ ต่อปี ดอกสามารถปักแจกันในน้ำธรรมดาได้นาน 7-14 วัน ช่วงที่ให้ผลผลิตสูงสุดคือเดือนมีนาคม และผลผลิตต่ำสุดในเดือนกรกฎาคม

สภาพแปลงปลูกโดยมีการคลุมพรางแสง

คาลล่า ลิลลี่ เป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศที่มีความชื้นสูง โดยพื้นที่ปลูกมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,250 เมตร ขึ้นไป ค่าอุณหภูมิที่เหมาะสมเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 18-24 องศาเซลเซียส ในการทดลองวิจัยระยะแรกๆ ของสถานีวิจัยดอยปุยนั้น มีการนำหัวพันธุ์เข้ามาทดลองปลูกเพียง 5 หน่อ โดยในหนึ่งหน่อสามารถแยกต้นได้ประมาณ 10 ต้น

ต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ต้นพันธุ์ที่ได้จากการแยกหน่อ

จนกระทั่งปัจจุบันนี้มีการขยายพันธุ์คาลล่า ลิลลี่ กว่า 3,000 ต้น ช่วงแรกที่ทดลองปลูกนั้นประสบกับปัญหาคือ คาลล่า ลิลลี่ ที่ได้มีลักษณะต้นเตี้ย ก้านดอกสั้นไม่ยาวตามปกติ จึงแก้ปัญหาโดยการนำ ซาแรน มาคลุมพรางแสงบริเวณแปลงปลูกเพื่อให้มีแสงแดดรำไรส่องถึงต้น จากวิธีดังกล่าวทำให้ก้านของคาลล่า ลิลลี่ มีความยาวเพิ่มขึ้นถึง 90 เซนติเมตร และก้านยาวน้อยที่สุด 25 เซนติเมตร นอกจากนี้จะมีก้านที่ยาวแล้วยังส่งผลให้ดอกคาลล่า ลิลลี่ ที่ได้มีความสวยงามเป็นที่ต้องการของตลาดด้วย

สำหรับวิธีการปลูกคาลล่า ลิลลี่ สามารถปลูกได้ทั้งปี โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนจะดีที่สุด การปลูกคาลล่า ลิลลี่ ต้องเป็นดินที่การระบายน้ำดี น้ำไม่ขัง ระยะเวลาปลูกขึ้นอยู่กับขนาดของต้นพันธุ์ ในการเริ่มปลูกคุณบัวบางแนะนำให้อาศัยซื้อต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจะดีที่สุด เมื่อต้นพันธุ์เจริญเติบโตจะมีหน่อแทงขึ้นมา และนำไปปลูกในรุ่นต่อไปได้

ในการปลูกในแปลงคุณบัวบางแนะนำว่าควรเว้นระยะห่างในการปลูกเป็น 3 แถวระยะห่างระหว่างแถว 50-70 เซนติเมตร โดยยกแปลงปลูกสูงจากพื้นดิน 20-30 เซนติเมตร หลังจากนั้นให้ขุดหลุมปลูกแล้วรองก้นหลุมด้วยปุ๋ย สูตร 15-15-15 และก่อนที่จะนำหน่อคาล่า ลิลลี่ ลงแปลงปลูก จะนำไปแช่ในน้ำยากันเชื้อราก่อนเพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาดในแปลงปลูก โดยเฉพาะจิบเบอเรลลิน (GA) สามารถกระตุ้นการออกดอกและเพิ่มจำนวนดอกต่อกัน มีวิธีการใช้หลายๆ วิธี แต่วิธีที่นิยมและได้ดีที่สุดคือ การจุ่มต้นพันธุ์ลงในสารละลายจิบเบอเรลลิน ที่มีความเข้มข้น 50-100 ส่วน ต่อล้านส่วน จากนั้นใช้ปุ๋ยคอกโรยให้ทั่วทั้งแปลงปลูกแล้วรดน้ำให้ชุ่มทั่วทั้งแปลง ตามด้วยการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งให้ดอก โดยรดน้ำเป็นประจำทุกวัน วันละ 2 ครั้ง คือเวลาเช้า และเวลาเย็น ที่สำคัญในการรดน้ำนี้ต้องรดแบบให้ชุ่มน้ำ

นอกจากนี้ การคัดเลือกต้นพันธุ์ในการปลูกก็ยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกดอกด้วย ถ้าเลือกต้นพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่หลังจากที่ปลูกแล้วจะสามารถให้ดอกได้ในระยะเวลาเพียง 2 เดือน แต่ถ้าต้นพันธุ์มีขนาดเล็กกว่าระยะเวลาการให้ดอกจะนานถึง 6 เดือน

ฤดูกาลออกดอกนั้นคาล่า ลิลลี่ จะให้ดอกตลอดทั้งปี ดอกจะออกมาในช่วงฤดูหนาวต้นฤดูร้อน แต่จะออกดอกมากที่สุดเดือนมีนาคม ขนาดของดอกจะแบ่งออกเป็น 3 เกรด ตามความยาวของก้าน เกรดเอ มีขนาดความยาวก้านตั้งแต่ 60 เซนติเมตร ขึ้นไป จนถึง 90 เซนติเมตร เกรดบี มีขนาดความยาวก้านตั้งแต่ 45 เซนติเมตร ขึ้นไปจนถึง 60 เซนติเมตร และเกรดซี มีขนาดตั้งแต่ 30 เซนติเมตร ขึ้นไป

คุณบัวบางกล่าวเพิ่มเติมว่าในต้นหนึ่งสามารถตัดดอกได้ 2 ครั้ง คือเมื่อตัดดอกครั้งแรกให้ปล่อยต้นเดิมไว้และบำรุงต้นตามปกติ ก็จะทำให้ดอกที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับดอกแรก

ส่วนราคาของดอกคาลล่า ลิลลี่ที่ทางสถานีส่งขายนั้น เกรดเอ ราคาดอกละ 20 บาท เกรดบี ราคา ดอกละ 15 บาท และเกรดซี ราคาดอกละ 10 บาท

ดอกคาลล่า ลิลลี่ เตรียมนำส่งตลาด

หลังจากที่ปลูกคาลล่า ลิลลี่ ไปแล้ว ต้นจะเริ่มแตกหน่อและทยอยแตกหน่อไปเรื่อยๆ จากหนึ่งหน่อ ไปจนถึงประมาณ 10-12 หน่อ แต่ถ้าปลูกไปนานๆ แล้วคุณภาพของต้นจะโทรม ส่งผลให้ดอกไม่มีคุณภาพ และทำให้ต้นโทรม ซึ่งแก้ไขได้โดยการขุดหน่อจากต้นเดิมไปปลูกเพื่อขยายพันธุ์ใหม่ และถ้าไม่เปลี่ยนแปลง ปลูกใหม่ให้ปรับปรุงคุณภาพดินในแปลงเดิม โดยการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยขาวโรยให้ทั่วทั้งแปลงก่อนนำต้นพันธุ์ ลงปลูกอีกครั้ง

ยาที่ใช้กำจัดศัตรูพืชที่แนะนำ(บอร์โดมิกซ์เจอร์เอ็มแซด(โคแม็ก),

ส่วนแมลงศัตรูของคาลล่า ลิลลี่ ที่พบบ่อยมาก คุณบัวบางกล่าวว่ามีจะพบ หนอน เพลี้ยอ่อน ทาก และ หนอนเจาะลำต้น ซึ่งสามารถป้องกันกำจัดโดยใช้ยาสัมผัส และยาดูดซึม โรคที่เป็นปัญหามากที่สุดของ คือ โรคเน่าและ เกิดจากเชื้อรา *Rhizoctonia sp.* *Fusarium sp.* และเชื้อแบคทีเรีย *Erwinia sp.* จะพบบ่อยในกลุ่ม ของที่มีการพักตัว โดยเฉพาะแปลงที่มีความชื้นสูง ป้องกันกำจัดโดยใช้ยา บอร์โด มิกซ์เจอร์ เอ็มแซด (โคแม็ก), คอปเปอร์ ออกซีคลอไรด์ (ดูปราวิตฟอर्ट, ดูปรอกซ์ดีฟ้า)

สภาพใบและดอกที่ถูกหนอนเพลี้ยอ่อนเข้ากัดกิน

สำหรับเรื่องตลาดรับซื้อดอกคาลล่า ลิลลี่ นั้น ขณะนี้มีตลาดหลักอยู่ที่กรุงเทพฯ ซึ่งเดิมนั้นจะมีการ นำเข้ามาจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่นำมาจากคุณหมิง ประเทศจีน แต่ว่าคาลล่า ลิลลี่ ที่ผลิตได้จากสถานีวิจัย ดอยปุยมีคุณภาพและความสด จึงทำให้เป็นที่ต้องการของท้องตลาดมากกว่า ในแต่ละปีทางสถานีสามารถ สร้างรายได้ประมาณ 200,000-250,000 บาท ซึ่งก็ถือว่าคุ้มค่า การลงทุนแต่ละครั้งใช้ต้นทุนทั้งหมดประมาณ 100,000 บาท นับว่าเป็นการลงทุนครั้งเดียวแต่ได้ผลประโยชน์ระยะยาว โดยที่หลังจากปลูกไปแล้วสามารถ เก็บผลผลิตได้ถึง 5 ปี ก่อนที่จะรื้อแปลงแล้วนำต้นพันธุ์มาปลูกใหม่อีกครั้ง

คุณวิสิฐ กิจสมพร หัวหน้าสถานีวิจัยดอยปุย กล่าวเพิ่มเติมถึงแนวโน้มในการส่งเสริมอาชีพให้ เกษตรกรว่า สำหรับการส่งเสริมอาชีพการปลูกคาลล่า ลิลลี่ ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงนั้น คาดว่าจะขยายผลได้ ในปี 2550 เนื่องจากอาชีพนี้มีความเหมาะสมและมีการลงทุนน้อย เกษตรกรสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ โดย ในขณะนี้ได้เร่งดำเนินการขยายพันธุ์คาลล่า ลิลลี่ ด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อแล้วกว่า 5,000 ต้น หากการ ขยายพันธุ์ประสบความสำเร็จคาดว่าจะดำเนินการเผยแพร่ส่งเสริมให้เกษตรกรได้ในปี พ.ศ. 2550 นี้แน่นอน

ผู้สนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ วิสิฐ กิจสมพร หัวหน้าสถานีวิจัยดอยปุย หรือ คุณบัวบาง ยะอุป นักวิชาการเกษตร สถานีวิจัยดอยปุย เลขที่ 174 หมู่ 12 ถนนศรีวิชัย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ โทรศัพท์ (053) 211-142 ในวันและเวลาราชการ

<http://www.aerdi.ku.ac.th/department/doiput/doiput%20office.htm>

หรือหากท่านที่สนใจข้อมูลในรูปแบบ วีซีดี เรื่องการปลูกและขยายพันธุ์คาล่า ลิลลี่ สามารถติดต่อสั่งซื้อได้ที่ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลาดยาว จตุจักร กทม. 10900 โทร 02-5792294 และ 02-9428460 ต่อ 118 หรือ <http://www.eto.ku.ac.th/media/index.html>

บ้านพักเรือนรับรอง

ข้อแนะนำในการเยี่ยมชมสถานีวิจัยดอยปุย ช่วงเวลาที่เหมาะสม คือต้นเดือนธันวาคม – ปลายเดือน กุมภาพันธ์ ทางสถานีมีย่านพักเรือนรับรอง ที่สวนสองแสน ซึ่งบรรยากาศสวยงาม 2 หลัง จุได้หลังละ 10-20 คน และที่สวนบวกห้า ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้ๆกับที่ทำการของสถานี 1 หลัง

<http://www.aerdi.ku.ac.th/department/doiput/tourist%20attraction%20doipuy/Rate%20Room.pdf>

สามารถ ชม และเลือกซื้อผลผลิตจากแปลงทดลองของสถานีได้ตลอดเวลา ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกท่านจะคอยต้อนรับท่านด้วยความอบอุ่นเป็นกันเอง ที่เดียวครับ

ฉบับหน้า ยังคงอยู่ที่สถานีวิจัยดอยปุย พบกับ **ไม้ประดับกระถาง ลูกปัดออสเตรเลีย**